

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

เยาวชนหรือวัยรุ่น เป็นวัยที่สำคัญวัยหนึ่งของชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การพัฒนาทางกายของวัยรุ่นมีลักษณะที่เด่นอยู่ 2 ประการ คือ การเจริญเติบโตที่มีอัตราการเพิ่มอย่างรวดเร็ว ทั้งส่วนสูงและน้ำหนัก ตั้งแต่อายุ 12 ปี จนถึงอายุ ประมาณ 18-20 ปี จึงจะคงที่ ส่วนทางอารมณ์ เด็กวัยรุ่นมีลักษณะทางอารมณ์หรือความรู้สึกที่ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ อารมณ์สุขกับอารมณ์ทุกข์ ได้แก่ ความกลัว ความกังวลใจ ความวิตกกังวล ความโกรธ เป็นต้น (ปราณี รามสูต, 2528, หน้า 19)

ทางด้านสังคม วัยรุ่นมีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น วัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนเพศเดียวกันจนยึดเพื่อนเป็นหลักและการเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศที่อาจเป็น คนรัก คบเป็นหมู่คณะ คบเป็นเพื่อนสนิท คบเป็นเพื่อนคู่หู เป็นต้น

ส่วนทางด้านสติปัญญา วัยนี้อยู่ระหว่างวัยเรียนหรือวัยศึกษาหาความรู้ทั้งทางวิชาการ และการเรียนรู้ทางสังคมวัฒนธรรมเพื่อให้ปรับตัวหรือพฤติกรรมให้อยู่ในสังคมได้

ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันมีโอกาสมากกว่าแต่ก่อน เพราะโรงเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นสหศึกษา ความสัมพันธ์อาจเริ่มจากกิจกรรมการเรียน กีฬา หรือกิจกรรมทางสังคม เช่น การจัดงานโรงเรียน การรับน้องใหม่ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ทางเพศของวัยรุ่นนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ครอบครัว ได้มีการอบรมสั่งสอนอย่างไร ให้อิสระเพียงใด สิ่งแวดล้อมรอบตัววัยรุ่นเป็นอย่างไร ปัจจุบันสื่อ ทุกชนิด มีบทบาทในการกล่อมเกลาความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นเป็นอย่างมากในแง่ของการสร้าง ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมทั้งบวกและลบ

ในสังคมปัจจุบันนี้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่เห็น ได้โดยทั่วไป มีความเปิดเผยมากขึ้น อาจเป็นผลเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงภายในโครงสร้าง ของสังคมหรือความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เปลี่ยนแปลงไป หรือเกิดจากการปลูกฝัง กล่อมเกลา ถ่ายทอดจากสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น

สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน สถาบันศาสนา และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายหญิงที่เห็นได้โดยทั่วไป เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การเดินคล่องแขน โอบไหล่หรือเอว นั่งซ้อนท้ายกอดเอวรถจักรยานยนต์ นั่งพลอตรักในสวนสาธารณะ กอดจูบตามศูนย์การค้า หรือโรงภาพยนตร์ เทียวดิสโก้เธค สถานเริงรมย์ต่าง ๆ ดื่มสุรา เสพสิ่งเสพติด เทียวโสเภณี มีการนัดพบ มีคู่นอนหลายคน เลสเบี้ยน เกย์ การแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมในสถานสาธารณะ หรือสถานที่อื่น ๆ การแสดงออกของวัยรุ่นเหล่านี้ เป็นเพราะพวกเขามีจิตสำนึก หรือมีนิสัยส่วนตัว ความเชื่อ ค่านิยม หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้พวกเขามีการแสดงออกมาเช่นนั้น แต่เบื้องหลังพวกเขาต้องมีการรับรู้ เรียนรู้มาก่อน

พฤติกรรมทางเพศดังกล่าว ถ้ามองในเชิงจิตวิทยาและสังคมวิทยาถือว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ แต่ถ้ามองในเชิงวัฒนธรรมแล้ว พฤติกรรมเหล่านี้นับได้ว่าเป็นการทำทลายวัฒนธรรมเดิมอย่างมาก แต่วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงได้จากเงื่อนไขปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าการเปลี่ยนอาจเกิดผลในทางไม่พึงประสงค์ได้ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส การตั้งครรภ์ก่อนสมรส ซึ่งอาจมีปัญหาลังคมตามมา เช่น เด็กทารกถูกทอดทิ้งหลังคลอด การติดเชื้อไวรัสที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันบกพร่องหรือเอดส์ ซึ่งติดต่อกจากการมีเพศสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ปัญหาครอบครัว ปัญหาโรคที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ ปัญหายาเสพติด เป็นต้น

เนื่องจากทุกคนมีความจำเป็นต้องการปฏิสัมพันธ์กันในสังคมตามบทบาทหน้าที่ในสังคม ความจำเป็นที่ต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายเพศหญิงนั้น ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และคณะ (2524, หน้า 114) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือ การมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ จะช่วยให้เกิดความพึงพอใจ เพราะได้ชดเชยในสิ่งที่ตนขาด
2. เพื่อตอบสนองความต้องการด้านชีวภาพ กล่าวคือ การมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่การขยายพันธุ์เพื่อรักษาเผ่าพันธุ์ของตนไว้
3. เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม กล่าวคือ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นมนุษย์จึงปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ จึงสามารถดำเนินชีวิตให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งที่ถูกกำหนดโดยสังคม ดังนั้นสมาชิกในสังคมจึงจำเป็นต้องยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา

สำหรับ สุพิตรา สุภาพ (2534, หน้า 108-116) ได้ชี้ให้เห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการแสดงออกระหว่างเพศชาย เพศหญิง ของสังคมไทยว่า สังคมไทยได้กำหนดให้หญิงสาวต้องรักนวลสงวนตัว เพศชายเท่านั้นที่ควรแสดงออกในเรื่องเพศ นิยมให้ผู้ชายเป็นผู้นำ หญิงสาวและชายหนุ่มจะมีโอกาสพบปะกันเฉพาะงานเทศกาลหรืองานบุญ พ่อแม่จะเป็นผู้พิจารณาคุ้มครองเมื่อถึงวัยอันสมควร

ซัทเทอร์แลนด์ (Sutherland) ได้นำเสนอทฤษฎี Differential Association ว่า การที่คนเราประพฤติเช่นนั้น เพราะอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม (อ้างใน สุชา จันทร์อม, 2528, หน้า 49) พฤติกรรมเหล่านั้น อาจได้มาจากการอบรมสั่งสอนในครอบครัว ค่านิยมที่ประพฤติในชุมชน ความเชื่อ ค่านิยม กลุ่มเพื่อน วิถีชีวิต สื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิวัฒนาการของสื่อมวลชนนั้นได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน โดยการนำข่าวสารออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การโฆษณา การกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ ภาพยนตร์ คาราโอเกะ โทรศัพท์ เป็นต้น

สื่อต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งทั้งที่เป็นความรู้และวัฒนธรรมจากทั่วทุกมุมโลกเข้ามาสู่การรับรู้แก่สังคมไทยอย่างรวดเร็วและอย่างต่อเนื่อง ได้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลสูงมากในการสร้างค่านิยมให้แก่เยาวชนไทย อิทธิพลเหล่านี้เริ่มมีเหนือกว่าสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นตัวกล่อมเกลากลางสังคมแต่เดิม (สุภาวงศ์ จันทวานิช, ม.ป.ป., หน้า 5)

ปัญหาดังกล่าวเกิดจากพฤติกรรมทางเพศเป็นสำคัญเพราะวัยรุ่นมีความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ปรากฏการณ์นี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจอยากทราบถึงความเชื่อ ค่านิยม มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเขตเมืองอย่างไร และครอบครัว สังคม สื่อสารมวลชนและกลุ่มเพื่อนเป็นเงื่อนไขปัจจัยให้เกิดค่านิยมและความเชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในสังคมเมืองเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว สังคม สื่อมวลชน และกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้ทราบถึงความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในสังคมเมืองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
2. ได้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่มีผลต่อความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมดังกล่าวของวัยรุ่นในสังคมเมือง
3. สามารถนำข้อมูลที่เป็นผลของการศึกษาไปเป็นแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคตของวัยรุ่นต่อไป
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางวางแผนในการพัฒนานโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาแก่วัยรุ่นในสถาบันต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เพื่อเป็นการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ หรือร่วมกันส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในทางที่ดี มีพฤติกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตในการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวัยรุ่นทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

ขอบเขตด้านการศึกษา

1. พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในสังคมเมือง
2. สถานที่และวิธีการแสดงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในสังคมเมือง
3. ค่านิยม และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
4. ตัวปัจจัยที่ทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อ ที่นำไปสู่พฤติกรรมดังกล่าวและพฤติกรรม

ทางเพศ

- 4.1 การอบรม ปลูกฝัง ถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อภายในครอบครัว เครือญาติ
- 4.2 ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ
- 4.3 กลุ่มเพื่อน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ที่ศึกษาคือ เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 10 คน ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 4 คน เพศหญิง จำนวน 6 คน ที่พักตามหอพัก และกำลังศึกษาอยู่ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีพฤติกรรมชอบเที่ยวตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เช่น ดิสโก้เธค ผับ บาร์ ศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ สถานบริการทางเพศ สหุกเกอร์ ตู้เกม รวมถึงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและแหล่งท่องเที่ยว เช่น สวนสาธารณะ น้ำตก และที่อื่น ๆ

เหตุผลในการที่เลือกกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เพราะกลุ่มวัยรุ่นที่พักตามหอพักส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และอยู่ห่างไกลครอบครัว ขาดการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้มีการแสดงออกทางพฤติกรรมทางเพศได้อย่างอิสระ

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชาย-หญิง หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่มีนัยเกี่ยวข้องกับทางเพศ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทางตรง ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ ทางอ้อม ได้แก่ การจับมือถือแขน การนัดพบ การคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การโอบกอด การส่งสายตาให้แก่เพศตรงข้าม การกอดจูบตามสถานที่ต่าง ๆ การมีแฟน เป็นต้น

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับในวัตถุ ปรัชญาการณบางอย่างของบุคคล หรือกลุ่มคน ซึ่งการคิดหรือการยอมรับนั้น อาจเป็นเพราะสาเหตุการพบเห็นแบบอย่างด้วยตนเอง การบอกเล่า การนึกคิด ความเคยชิน หรือการขัดเกลาทางสังคม ความเชื่ออาจมีระดับของความเข้มแตกต่างกัน ในด้านปัจเจกชน กลุ่มคน วัฒนธรรม และชุมชน

ค่านิยม หมายถึง สิ่งสะท้อนออกมาทางพฤติกรรม เป็นสิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ฝังอยู่ในความรู้สึกนึกคิด หรือความเชื่อ และเป็นตัวกำหนดแนวทางพฤติกรรมของคนเรา และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบที่ทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในสังคมเมือง ได้แก่ ครอบครัว สังคม สื่อสารมวลชน และกลุ่มเพื่อน

วัยรุ่น หมายถึง วัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ที่พักอาศัยอยู่ตามหอพักในเมืองเชียงใหม่ และที่กำลังศึกษาอยู่ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ทั้งภาครัฐและเอกชน